

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

NAVOIY DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

«TASDIQLAYMAN»

Navoiy davlat pedagogika instituti
rektori M.B. Kalonov

Ro'yxat yo'nalishi № 2024

LFT 23-03
2024

LINGVISTIKADA FANALAR INTEGRATSIYASI

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 100000 – Gumanitar
Ta'lim sohasi: 110000 – Pedagogika
Ta'lim yo'nalishi: 70111801 – Xorijiy til va adabiyoti (Ingliz tili va adabiyoti)

Navoiy – 2024

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semester	Kreditlar
LFIT203	2024/2025	3	3
Fan/modul turi	Ta'lim tili		Haftadagi dars soatlari
Tanlov fan	Ingliz		2
	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)
1.	Lingvistikada fanlar integratsiyasi	30	60
			Jami yuklama (soat)
			90
<p>Fanning maqsadi – lingvistika fani bo'yicha bilimlarni mazkur fanning boshqa fanlar bilan integratsiyasi nuqtai nazaridan kengaytirish.</p> <p>Fanning vazifasi - tilshunoslikning integrative tabiatini ko'rib chiqish; - tilshunoslikning boshqa bilim sohalari bilan o'zaro bog'liqligini o'rganish; - tilshunoslikning gibrid versiyalarining boshqa fan sohalari va gumanitar fanlar bilan aloqalarini tahlil qilish; - fanlarning sintetik xususiyatlarini aniqlash va ularning chet tilini o'zlashtirish jarayonidagi vazifalarini aniqlash.</p> <p>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) III. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu: Kirish. Fanning maqsadi va predmeti Lingvistikaning integrative xususiyatlari Chet tillarni o'qitishda fanning o'rni</p> <p>2-mavzu: Tilshunoslikning strukturaviy jihatlarining integratsion xarakteri. Til darajalari muammosi. Til darajalarining integratsiyasi. Tilshunoslikning strukturaviy jihatlarini birlashtirish natijalari.</p> <p>3-mavzu: Tilshunoslik va filologiyaning o'zaro bog'liqligi. Tilshunoslik va filologiyaning predmetlari o'rtasidagi farqlar. Tilshunoslik va filologiya integratsiyasi masalalari. Tilshunoslik va filologiyaning o'zaro bog'liqligi natijalari.</p>			

4-mavzu: Tilshunoslikning boshqa gumanitar fanlar (adabiyotshunoslik, falsafa, mantiq, semiotika, pedagogika) bilan munosabati.
Tilshunoslikning adabiyotshunoslik bilan bog'liqligi.
Tilshunoslik va falsafaning integratsiyasi.
Tilshunoslik va semiotikaning o'zaro bog'liqligi muammosi.
Tilshunoslikning pedagogika bilan integratsiyasi.

5-mavzu: Tilshunoslikning gumanitar fanlar bilan gibrid versiyalari (psixolingvistika, sotsiologiya, etnolingvistika, lingvokulturologiya, interlingvistika).
Psixolingvistikaning o'ziga xos xususiyatlari.
Ijtimoiy lingvistikaning xususiyatlari.
Etnolingvistikaning o'ziga xos xususiyatlari.
Lingvokulturologiyaning xususiyatlari.
Interlingvistikaning o'ziga xos xususiyatlari.

6-mavzu: Aniq va tabiiy fanlarda tilshunoslik: (matematika, informatika, kibernetika va boshqalar).
Tilshunoslik va matematika integratsiyasi muammosi.
Tilshunoslik va kompyuter fanlarining o'zaro bog'liqligi.
Tilshunoslik va kibernetikaning integratsiyasi.

7-mavzu: Diskursni o'rganish kontekstidagi integratsion fanlar (matn lingvistikasi, Interfaol tilshunoslik, Shaxsiy nutq).

Matn lingvistikasining xususiyatlari.
Interaktiv tilshunoslik.
Shaxsiy nutq muammosi.

Ma'ruza mashg'ulotlari multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada akadem guruhlar uchun o'tiladi. Ma'ruza mashg'ulotida o'qituvchi innovatsion metodlardan klaster, aqliy hujum, bumerang texnologiyalaridan foydalangan holda dars o'tadi. Talabalar bilan bahs munozara qiladi. Tayyorlangan prezentatsiya yordamida talabalarga yangi mavzuni mohiyatini tushuntirib beradi.

III. Seminar mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

1. Tilshunoslikning integrativ xususiyati.
2. Gumanitar fanlarning gibrid fanlari mazmunini tahlil qilish.
3. Tabiiy fanlarning gibrid fanlari mazmunini tahlil qilish.
4. Ba'zi integratsiyalashgan kurslar mazmunini o'rganish.
5. Kursning asosiy qismi.
6. Til tizimining darajalari orasidagi integratsiya.
7. Analitik faoliyat.

8. Tilshunoslikning falsafa va mantiq bilan integratsiyalashuvi.
9. Tilshunoslikning pedagogika bilan integratsiyalashuvi.
10. Tilshunoslikning filologiya fani bilan integratsiyasi.

Seminar darslarda mavzularga oid masalar yechish, amaliy kuzatish, tahlil qilish, taqdimotlarni qilish, loyihalar, himoya qilish, shema va jadvallar bilan ishlash, amaliy materiallarni ishlab chiqish. Amaliy mashg'ulotlari mobaynida talabalar yig'ilgan ma'lumotlarga tayanib javob berishadi. Mavzu doirasida berilgan topshiriqlar sinfda bajariladi. Fan yuzasidan Intelekt kartalar, FSMU texnologiyalar va Swot analysis bajaradi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar (mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular)

Talaba mustaqil ishini tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

- axborot qidirish, o'qish va ishlov berish;
- loyiha va tadqiqot ishlari va taqdimotini qilish;
- o'rganilayotgan madaniyatning madaniy jihatidan belgilanadigan tillari, xulq-atvori, mentalitetining xususiyatlari va qiymat yo'nalishlarini tahlil qilish va taqqoslash;
- madaniyatlarda muloqot muammosi masalalarini tahlil qilish va ularni taqdim etish;
- madaniy ahamiyatga ega vositalar lug'ati va testlarni ishlab chiqish.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlanadi va uni taqdimoti tashkil qilinadi. Tanlangan mavzular asosida prezentatsiya tayyorlab uni himoya qilishadi. Mavzu asosida zamonaviy pedagogik, metodlardan foydalangan holda mustaqil ishlarini Mind map, cluster yoki Digital story ko'rinishida ham topshirilishi mumkin. "Lingvistikada fanlar integratsiyasi" fanidan mustaqil ish tayyorlash davomida talabalarni ijodiy jarayonga yo'naltirish, ularni tahlil qilish, mustaqil ishlashga o'rgatish ko'zda tutilgan.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Darsning maqsadi va vazifalari.
2. Tilshunoslikning integratsion xususiyati.
3. FLTni tayyorlashda ushbu kursning roli.
4. Tilshunoslikning strukturaviy jihatlarining integratsion xarakteri.
5. Til darajasi muammosi.
6. Til darajalarining integratsiyasi.
7. Tilshunoslikning strukturaviy jihatlarini birlashtirish natijalari.

	<p>8. Tilshunoslik va filologiyaning o'zaro bog'liqligi.</p> <p>9. Tilshunoslik va filologiya fanlari o'rtasidagi farqlar.</p> <p>10. Tilshunoslik va filologiya integratsiyasi masalalari.</p> <p>11. Tilshunoslikning boshqa gumanitar fanlar (adabiyotshunoslik, falsafa, mantiq, semiotika, pedagogika) bilan bog'liqligi.</p> <p>12. Tilshunoslikning adabiyotshunoslik bilan bog'liqligi.</p> <p>13. Tilshunoslik va falsafaning integratsiyasi.</p> <p>14. Tilshunoslik va semiotikaning o'zaro bog'liqligi.</p> <p>15. Tilshunoslikning pedagogika bilan integratsiyalashuvi.</p> <p>16. Tilshunoslikning gumanitar fanlar (psixolingvistika, sotsiolingvistika, etnolingvistika, lingvokulturologiya, interlingvistika) bilan gibrid versiyalari.</p> <p>17. Psixolingvistikaning o'ziga xos xususiyatlari.</p> <p>18. Ijtimoiy lingvistikaning xususiyatlari.</p> <p>19. Etnolingvistikaning o'ziga xos xususiyatlari.</p> <p>20. Lingvokulturologiyaning xususiyatlari.</p>
	<p>V. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)</p> <p>Talaba bilishi kerak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lingvistika fanining integrativ xususiyatlari; - mazkur fanning boshqa gumanitar fanlar bilan integratsiyasi masalasi;- Fanning aniq fanlar bilan integratsiyasi; kasbiy nutqning xususiyatlari; - pedagogik nutqni anglash va ishlab chiqarish; - akademik yozuv turlarini ishlab chiqish; turlari tushunchalar to'g'risida bilishi kerak; (bilim) • Fanning tabiiy fanlar bilan integratsiyasi;- Lingvistika fanining boshqa fanlar bilan integratsiyasi fonida paydo bo'luvchi gibrid fanlar (psixolingvistika, kognitiv tilshunoslik, sotsiolingvistika va hokazo). - ma'lum bir aloqa vaziyatiga muvofiq nutqni modellashtirish axborotni aniqlash ko'nikmalarga ega bo'lish kerak; (ko'nikma) • Lingvistika fanining boshqa fanlar bilan integratsiyasi fonida paydo bo'luvchi gibrid fanlarni (psixolingvistika, kognitiv tilshunoslik, sotsiolingvistika va hokazo) tahlil qilish malakalarga ega bo'lish kerak. (malaka)
3	
	<p>VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ma'ruzalar; • Keys- stadilar (Case-study) • Amaliy mashg'ulotlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar) • Guruhlarda ishlash • Taqdimotlar qilish • Individual loyihalar • Jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar
4	

	<ul style="list-style-type: none"> • Guruhli muzokaralar (Group Discussion) • jamoaloyihalari (Project Work)
	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq, nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishini muvaffaqiyatli topshirish</p>
5	
	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sh. Safarov. <i>Kognitiv tilshunoslik</i>. - Jizzax: Sangzor, 2006 2. Stepanov Yu.S. <i>Prinsipi i metodi sovremennoy lingvistiki</i>. - M. 2002 <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ashurova D.U., Galiyeva M.R. <i>Cognitive linguistics</i>. - Tashkent, 2018 2. Boldirev N.N. <i>Gognitivnaya semantika: kurs lektsiy po angliyskoy filologii</i>. - Tambov: TGU, 2001 3. Kubryakova Ye.S. <i>Yazik i znaniye. Na puti polucheniya znaniy o yazike</i>. - M.: Yaziki slavyanskoy kulturi, 2004 4. Sharandin A.L. <i>Integratsiya kak kognitivnyy prinsip: opsaniya yazikovogo znaka // Prinsipi i metodi kognitivnikh issledovaniy yazika: sb. Nauchnikh trudov Tambovskogo gosudarstvennogo universiteta imeni G.R. Derjavina</i>. - Tambov, 2008 5. Kulikova I.S., Salmira D.V. <i>Vvedeniye v metalingvistiku</i>. - SPb, 2002 <p>Axborot manbaalari</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. www.ziyounet.uz 2. www.edu.uz 3. www.academy.uz (Fanlar akademiyasi) 4. www.lex.uz
6	
	<p>7. Navoiy davlat pedagogika instituti tomonidan ishlab chiqilgan va institut Kengashining 2024 yil "08 09" dagi qarori bilan tasdiqlangan</p>
7	
	<p>8. Fan/modul uchun mas'ul va dastur muallifi:</p> <p>S.S.Saydullayeva, Navoiy davlat pedagogika instituti "Ingliz tili amaliy kursi" kafedrasida katta o'qituvchisi, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)</p>
8	

Taqriozchilar:

9. O.K.Xolibekova - NDPI "Ingliz tili amaliy kursi" kafedrası dotsenti v.v.b., PhD
U.M.Bazarova – NDKTU "O'zbek va chet tillari" kafedrası dotsenti v.v.b., (PhD)

Kafedra mudiri

D.Sh.Kodirova

№ 2.04/4 FT 2303